

2025-09-16

RUN/379/2025
Ert dnr: LI2025/01130

Landsbygds- och
Infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande gällande slutbetänkandet Arlanda - en viktig port för det svenska välståndet (SOU 2025:67)

Region Jämtland Härjedalen instämmer att Arlanda är en viktig port för Sverige. En mängd infrastrukturella åtgärder inom "Arlandaregionen" föreslås i utredningen samt åtgärder i kollektivtrafikanslutningarna. Region Jämtland Härjedalen har inte några större synpunkter på dessa förslag men vill i sammanhanget betona vikten av att åtgärder även sker med ett större perspektiv. Arlanda är ett nav för hela landet och inte endast för Stockholm/Uppsalaregionen. Flyglinjerna inom landet behöver stärkas och oavsett Arlandas roll som Sveriges nav för flyget behöver landet ha starka regionala och kommunala flygplatser ur ett konkurrensperspektiv. Ett mer kapacitetsstarkt transportsystem stärker dessutom Sveriges krisberedskap och gör att nationella försörjningskedjor står mer robusta.

Flygets betydelse för Jämtland Härjedalens tillväxt och konkurrenskraft är stor. I en nyligen framtagen rapport av WSPⁱ om flygets regionalekonomiska betydelse för Region Jämtland Härjedalen beräknas att av regionens samlade bruttoregionalprodukt (BRP) år 2026 är 4,8 procent, 2,9 miljarder kronor flygets förtjänst. Behovet av god tillgänglighet mellan Jämtland Härjedalen och Stockholm/Mälardalsregionen är i sammanhanget stor.

Ett stärkt Arlanda ger förutsättningar för ökade strömmar av internationella resenärer och gods vilket torde gynna den ekonomiska tillväxten i hela landet. En förbättrad flygkapacitet skulle kunna attrahera tillkomsten av nya direktlinjer och flygbolag med lägre biljettpriser och fler valmöjligheter som följd. Ett scenario som även skulle ge övriga landet "spill-over" effekter. Med fler direktlinjer och ökad frekvens skulle företag och resenärer få snabbare och smidigare anslutningar till både interregionala och internationella resor. Även den för Jämtland Härjedalen viktiga turismnäringen skulle gynnas av en sådan utveckling. Arlanda som nav med ökade möjligheter till konferenser och event skulle också främja nationella och internationella affärsrelationer och kontakter. I

sammanhanget behöver påpekas att det behövs enkla och effektiva flöden inom terminalerna på Arlanda, i synnerhet för smidiga byten mellan inrikes flyg. Det är en fråga för Swedavia men som i det större perspektivet har en stor påverkan för Arlanda som attraktivt transportnav.

Arlanda är ett betydande nav för resenärer men också för gods. Med utbyggda kombiterminaler vid Arlanda för omlastning till tåg och lastbil skulle möjligheter till export och import av varor förenklas och utökas.

Region Jämtland Härjedalen välkomnar också utredarens förslag om att flyglinjen Östersund – Arlanda pekas ut som flyglinje för allmän trafikplikt om det kommersiella flyget skulle utgå. Inte minst under pandemin för några år sedan blev det tydligt hur viktigt flyget är för Jämtland Härjedalen, då temporära lösningar med trafikplikt fick upprättas för linjen. Ett upprätthållande av tillgängligheten genom allmän trafikplikt för sträckan är ett viktigt och bra förslag men en sådan åtgärd behöver också bekostas av staten.

I sammanhanget kring samhällsviktiga inrikesflyglinjer för allmän trafikplikt, när rimliga transportalternativ saknas om den kommersiella flygtrafiken upphör eller kraftigt minskar, vill Region Jämtland Härjedalen även understryka att detta också är särskilt relevant för Härjedalens kommun och kommunens flygplats Härjedalen Airport, som utgör en avgörande länk för boende, näringsliv och den internationella besöksnäringen. I en landsbygdskommun med långa avstånd och begränsade alternativ till långväga resor är det av största vikt att staten säkerställer fortsatt flygtillgänglighet genom tydliga åtaganden om trafikplikt.

Utbyggda spår vid Arlanda ökar kapaciteten i hela nationella järnvägssystemet. Många fjärr- och regionaltåg passerar Arlanda. Så även fjärrtågen mot Jämtland. Stärkta tågförbindelser mellan Jämtland och Stockholm är av största vikt. Ett högt ställt regionalt mål är kunna resa mellan Östersund och Stockholm på 4 timmar. Idag ligger restiden som snabbast på 5 timmar. Kapacitetsåtgärder på Norra Stambanan vid Kilafors – Holmsveden och Ockelbo - Mo grindar skulle vara led mot 4-timmarsmålet. Likaså införande av snabbtåg av typen X2000 på sträckan.

För sjukvårdens del är Arlanda av betydelse för sjuktransporter till från sjukhusen i Stockholm och Uppsala. Region Jämtland Härjedalens patienter transporteras ibland med flyg för högkvalificerad vård på till exempel KS Solna och Akademiska sjukhuset. Regionen har dessutom återtransporter av patienter som besökt länet med uppkommen sjukdom och skador som behandlats primärt på Östersunds sjukhus men som sedan ska transporteras åter till hemregionen via Arlanda. Marktransporterna med patienter till och från Arlanda behöver kunna ske snabbt och säkert, gärna med möjlighet till eget filfält på till exempel E4:an.

En brännande punkt för flyget är den nödvändiga omställningen till fossilfrihet. Utredaren efterfrågar här en tydligare nationell strategi, vilket är nödvändigt om ett klimatneutralt flyg ska finnas på plats fullt ut till mållåret 2045. Region Jämtland Härjedalen håller med, det behövs en tydlig nationell strategi och handlingsplan för en omställning av flyget. Som ett led i omställningen av flyget föreslår utredaren differentierade flygplatsavgifter på Arlanda. Med gröna premierabatter skulle förslaget

kunna driva på utvecklingen. Förslaget skulle också kunna appliceras på fler flygplatser, men fler incitament behövs för en ökad takt i omställningen av flyget.

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Jonas Andersson (S)
Ordförande Regionala utvecklingsnämnden

Magnus Aspegren
Regional utvecklingsdirektör

ⁱ WSP, Samhällseffekter av flygverksamheter vid Jämtland Härjedalens flygplatser.